

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Του κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ἡ ἐντύπωση τοῦ Βενιζέλου. — Ὁ νέος ποῦ ἤθελε ἀναστολή. — Μία διάκρισις δύο διευθυντῶν ἐφημερίδων. Πῶς ἐκτιμοῦσε τοὺς φίλους του. — Ποιοὺς ἐνέδειξεν ἢ «Ἀκρόπολις». — Μία ἐδωκετήριος πλαστογραφία. — Ἡ «κινήσεμανία».

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ Βενιζέλος ποῦ κάθε ἄλλη χάρι περιμενε νὰ τοῦ ζητήσῃ ὁ Γαβριηλίδης, κατὰ πλῆκτος ἀπὸ τὴν καλωσύνη καὶ τὸν ἀλτροῦσμό του μεγάλου ἐκείνου ἀνθρώπου, ἔλεγε τὸ ἴδιο βράδυ εἰς τὸν Ρέπουλη καὶ εἰς ἄλλους παρισταμένους :

— Τὸ ταβάνι νὰ ἐκπεθε ἐκείνη τῆ στιγμῇ, δὲν θὰ μοῦ ἔκανε τόσῃ κατὰ πλῆξ, ὅσο ἡ τιποτένια αὐτῆ χάρι, ποῦ μοῦ ζήτησε ὁ Γαβριηλίδης.

Ἀπὸ τότε ἀρχισε ἡ περιφρημ ἐκείνη ἀρθρογραφία τῆς «Ἀκροπόλεως», γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Βενιζέλου, ἡ ὁποία ἐτελείωσε ἀπάνω στὸ νεκρικό του τὸ κρεβάτι.

Καὶ τότε ἦταν ἡ φτώχεια του, ποῦ τὴν «Ἀκρόπολις» τότε τὴν ἔγραψε ὅλη μοναχός του, μὲ δυὸ μόνον δημοσιογράφους τὸν Δαυὶδ καὶ τὸν Δηβάρη.

*Ὅλοι οἱ ἄλλοι τοῦ ἐφυγαν, γιὰτὶ δὲν εἶχε νὰ τοὺς πληρώσῃ.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κἀποιος φίλος του ἀπὸ τὰς Πάτρας, τοῦ παρουσιάσει πλουσιότατον νέον στρατευόμενον, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ γλυτώσῃ τὴν ἐκστρατεία, τρυκῶνων μέσα στὶς ἐφημερίδες καὶ πέρνων ἀνατολήν, ὡς δημοσιογράφος.

Ὁ Γαβριηλίδης μὴ γνωρίζων τὰς λεπτομερείας αὐτάς, καὶ νομίζων ὅτι πρόκειται περὶ νέου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐπιθυμία νὰ γίνῃ δημοσιογράφος, τὸν ἐδέχθηκε.

*Ὅταν ὅμως ἤρθεν ἡ ὄρα γιὰ νὰ γίνῃ ἡ πρότασις γιὰ τὴν ἀναστολή, στὸ Ὑπουργεῖο, ὁ ἐκ Πατρῶν, δὲν εἴξερε πῶς νὰ τὸ πῆ τοῦ Γαβριηλίδη.

— Κύριε Διευθυντά, τοῦ λέγει ὁ φίλος του, αὐτὸς ὁ νέος ποῦ πήραμε, εἶνε πλούσιος πολὺ. Βλέπει ὅτι ἡ «Ἀκρόπολις» στερεῖται ἀπὸ ὄλα, καὶ θὰ ἦταν διατεθειμένος καὶ ἑκατὸ χιλιάδες νὰ δώσῃ, γιὰ ἐνίσχυσίν της.

Ὁ Γαβριηλίδης συννεριάστηκε. Σηκώθηκε ὀρθὸς καὶ κυττάζων στὰ μάτια τὸν προτείναντα.

— Καὶ ἀντ' αὐτῶν ;

— Θὰ πῆρῃ στρατιωτικῶς, καὶ ἔξερτε, ἀν ἦθελ' ἡ «Ἀκρόπολις»...

— Καὶ τὰ λοιπὰ ; καὶ τὰ λοιπὰ ! καὶ τὰ λοιπὰ ! Ἄει στὸ διάλο !.. τὸν δέικοψε ὁ Γαβριηλίδης.

Κυβερνητικὸς διευθυντῆς ἐφημερίδος τότε, ἐορτάζων τὴν γιορτὴν του, παρέθεσε μέγα γεῦμα στὸ «Ἀβέρωφ», στὸ ὁποῖο προσεφέρθησαν πλούσια φαγητὰ καὶ ὀρεκτικά, ἀνοίχτηκαν σαμπάνιες καὶ λικέρ, σὰ σαράντα σχεδὸν προσκεκλημένους, μεταξύ τῶν ὁποῶν καὶ ὁ ὑποφαινόμενος.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα συνήντησα στὸ τραμ τὸν Γαβριηλίδην καὶ μοῦ ἔλεγε ὅτι κατεβαίνει πρῶτῃ-πρῶτὶ στὸ Φάληρο, γιὰ νὰ μιλήσῃ μὲ τὴν ἑλέασσα καὶ νὰ ξεσκιάσῃ.

Καὶ τὸ αἶτιο τῆς στενοχωρίας του ;

Δὲν εἶχε δυὸ δεκάρες, νὰ πάρῃ ἕνα παξιμάδι νὰ βουτήξῃ εἰς τὸ τσάι του.

*Ἐκλεισα τὰ μάτια μου, καὶ τὸν εἶκονα τοῦ χθὲς ἐορτάζοντος μὴδαμνοῦ καὶ τοῦ σήμερα στερομένου δυὸ δεκάρες διανοουμένου, εἶδα τὴν κατάστασι.

Καὶ μοῦ ἤρθε ν' ἀνεβῶ εἰς τὸν Λυκαβητὸν καὶ νὰ μουντζώσω πρὸς ὄλας τὰς διευθύνσεις, ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες.

— Ἴτε καὶ εἰς Ἕλληνας... Νά... χαθῆτε !

Ὁ Γαβριηλίδης ἐπίστευεν εἰς οὐτὸ ἔργον, νὰν σὲ ἀρθρο λίστευε. Ἐπίστευε πλανώμενος πολλὰς φορὰς.

Σήμερα ἐπίστευεν αὐτὸ καὶ τὸ ὑποστήριζε μέχρι θανάτου.

Ἀυτὸν ἐπίστευεν τὸ ἀντίθετο καὶ τὸ ὑποστήριζεν κ' ἐκείνου.

— Δὲν ἐφρόνει ἄλλα καὶ δὲν ἔγραφε ἄλλα, κυκλοφοῦμενος εἰς ἑαυτὸν ὡς τις τεραστία πλάτανος ὡς τοῦ ἔγραφεν ὁ Ἀναστασόπουλος.

*Ἐνα ὄραϊο ἀνέκδοτο τῆς τιμιότητος καὶ τῆς καλωσύνης τοῦ Γαβριηλίδου διηγείται ὁ Ἀναστασόπουλος.

Κατὰ τὰ περίφημα «γλωσσικὰ ζητήματα», ἔγραφεν, «πιστεύων καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ἀγῶνα του, ὅπως ὁ Γαβριηλίδης» πύρινα ἀρθρα κατὰ τῆς «Ἀκροπόλεως» καὶ τῶν δημοτικιστῶν. Κατηγγέλθη τότε ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ Βασιλέως. Μὲ τὴν καταγγελίαν, ἐγκατελείφθη ἀπὸ τῆς ἐφημερίδα ποῦ ἔγραφε τὰ ἀρθρα του, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ εἰς ἕτο φίλια τοῦ Γαβριηλίδη.

— Φιλία, λέγει ὁ ἴδιος, νά ! Γιὰτὶ ὁ Γαβριηλίδης ὑπέρθε φίλος πάντων ἐκτός τοῦ ἑαυτοῦ του... Φίλος καὶ τῶν ἐχθρῶν του ἀκόμη.

Φιλία ἔχει καὶ κινή ἀισθηματολογία καὶ χάδια, ἀλλὰ κατὰ ἀνώτερο, διανοητικὴ ἐπικοινωνία ἐκτιμήσεων. Φιλία χωρὶς ὑπολογισμὸν καὶ χωρὶς συμφέρον. Ὁ Α. ἀξίζει ; Πρέπει νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ μὲ τὰ δόντια ἀκόμη. Ὁ Β. ὄχι ! Πρέπει νὰ χτυπηθῇ καὶ μὲ κλωτσιὰς ἀκόμη !

Ποτὲ δὲν ἦταν ἐχθρὸς τῶν ἐχθρῶν του.

*Ἐάν τὴν ἄλλην ἡμέραν κἀναν οἱ ἐχθροὶ του κἀτι τι, ἀποθεώοντο.

Καὶ τότε οἱ μικροῦλληνες, τὰ ἀνθρωπάκια τοῦ ντουνιαῖ ἀρχίζαν τὶς ἐκπλήξεις καὶ τὰ σταυροκοπήματα, τοὺς μορφοσμούς ἐκπλήξεως, τὰ θαυμαστικά γιὰ τὴν τόση γενναιότητα καὶ τὴν ὑπέροφρον ἐπιληρημοσύνην του...

*Ἐτα ἀναδειχθῆκαν τότες «ἐξοχότερες» εἰς ὄλους τοὺς κλάδους καὶ τὰ εἶδη, ἀπὸ τὸν Γαβριηλίδη, ὡστε νὰ ὀνομασθῇ ἡ «Ἀκρόπολις» φάμπρικα μεγάλων ἀνδρῶν.

— «Ὅταν κανεὶς πιστεύει εἰς ἑαυτὸν ὅτι εἶνε μέγας, δὲν φθονεῖ οὐδὲν να».

Κορομηλᾶς, Κατσελίδης, Φλογαίτης, Ἐσλιν, Παλαμᾶς, Φιλιδελφεύς, Παπαδιαμάντης, Μωραϊτίδης, Ρέπουλης, Χασιώτης, Γούναρης, Μεταξᾶς, Κορκαβίτσας, Πώπ, Μαλακῆσις, Λάσιος, Ροῖδης, Βουτουναῖς, Γιάννης Δραγοῦμης, Καφαντάρης καὶ τόσο ἄλλοι ἀπὸ τοὺς παλῶν τῶν ὁποῶν μοῦ ξεφεύγουν τὰ ὀνόματα, (παρὰλείπω τοὺς νεωτέρους) ἀπὸ τὸν Γαβριηλίδη ἐπεβλήθησαν ὡς ὄντα διανοητικὰ καὶ δρῶντα.

Καὶ ἔπρεπε — πέρασε τέτοια ἐποχὴ — ποῦ γιὰ ν' ἀναγνωρίσθῃ κανεὶς ἔπρεπε ν' ἀναδειχθῇ πρῶτα ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολις» καὶ νὰ παρουσιασθῇ πρῶτα ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολις».

Νά ἡ ἡγεμονία του !..

*Ἐτα δημιουργήθηκα ἡ σχολὴ Γαβριηλίδου.

Οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς αὐτῆς ἔμαθαν νὰ βλέπουν ἀλλοιώτικα τὰ πράγματα καὶ ὄχι μὲ τὴν ψεύτικη, τὴν γεμάτη ὑπολογισμοῦς ἢ μικροατομικότητα καὶ σχολαστικισμό, ἀνέλιψι τοῦ ὄχλου τῶν μικροελλήνων.

Σκοπὸς γιὰ τὸ Γαβριηλίδη ἦταν ἡ οὐσία.

Οἱ τύποι ἦσαν οἱ μεγαλειότεροι ἐχθροὶ του.

Θυμῶμαι ποῦ ἔλεγε μὰ φορὰ στὸ μακαρίτη τὸν Στέφανο Δραγοῦμη, σάν ἦτανε πρωθπουργός, καὶ τὸν ὁποῖον εἶχε σὲ μεγάλη ἐκτίμησι, γιὰ κἀτι χεῖματα τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ σταλοῦν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας — ἦταν στὸ φῶρτε του τότε ὁ Μακεδονικὸς ἀγῶν — καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ λογιστικὸν τμήμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, γιὰτὶ ἔπρεπε νὰ ὑπογράφουν τὰς ἀποδείξεις τῆς παραλαβῆς οἱ «παραλήπται», οἱ δάσκαλοι δηλαδή καὶ διὰ ἄλλοι πρόκριτοι τῆς Μακεδονίας, πρᾶγμα τόσον ἡλίθιο ὅσο καὶ ἐπικίνδυνο.

Γιὰτὶ μὰ ἀποδείξεις ἀν παρῆπιτε, κόσμος πολὺς θὰ πήγαινε χαμένος καὶ ἡ ἑλληνικὴ τῆς Μακεδονίας ἀμυνα μεγάλως θὰ ἐξημιούτο.

Καὶ ὁ μακαρίτης ὁ Δραγοῦμης, ἦταν πολὺ στενοχωρημένος γι' αὐτὸ.

— Πιάσε καὶ βάλε σὺ τίς ὑπογραφὰς, τοῦ λέει.

— Μὰ εἶνε πλαστογραφία !.. ἀπῆντησεν ὁ Πρωθπουργός.

— Εἶνε πλαστογραφία, μὰ εἶνε καὶ σωτηρία, τοῦ ἀπῆντησεν ὁ Γαβριηλίδης.

— Ἐχομε ἐχθροὺς καὶ γιὰ νὰ μὲ ἐξευτελίσουν, μοροῦν νὰ μὲ σύρουν καὶ εἰς τὸ ἐδῶλο τοῦ κατηγορουμένου !

— Καὶ τί περὶ τίμο καὶ πατριωτικὸ ἀπὸ αὐτοῦ ; ἀνεβόησεν ὁ Γαβριηλίδης. Ὁ φωτιστέφανος τοῦ μάρτυρος κατὰ τῆς ἑλληνικῆς στενοχωρίας, τοῦ σχολαστικισμοῦ, τοῦ διανοητικῶν καὶ ἀποκοκοκωθμένου Κράτους, τῆς μικρονοίας τῶν ἀρχῶν, θὰ εἶνε ἡ περὶ φωτεινὴ πρᾶξις τῆς ζωῆς σου !

*Πρέπει γιὰ μὰ ἀνόητο παράβασις τύπων, νὰ χαθῇ ἡ Μακεδονία ;

*Ὁ Δραγοῦμης συγκατένευσε, Δὲν ὑπόγραψεν ὅμως αὐτὸς, ἔβαλλε τὸν Παπαρηγοριάδη καὶ ἔβαλλε τίς ψεύτικες ὑπογραφὰς.

Οἱ τύποι ἐτηρήθησαν !

— Εἶχε τὴν λύσιν τῆς «κινήσεμανίας» λέγει ὁ Ἀθηναῖος.

Ἄλλὰ τί λύσα, θεέ μου ! Ν' ἀνακινῶ ὀλόκληρο τὸ παρελθόν, διὰ νὰ σπρώχῃ τὸ παρὸν μὲ φῶρα πρὸς τὸ μέλλον.

Ἐνόηται μὰ μελίσσα τοῦ κόσμου ὅλου. Κάθε ἀνθρώπος, κάθε ζῷον, κάθε κινουμένον, ζῶντος, ἀναπνεύοντος. Γλωσσομαθῆς. Μὲ πένιες γλώσσας.

Τὰ Γερμανικὰ καὶ τὰ Ἰταλικὰ, τὰ ἔμαθε μόνος του, χωρὶς δάσκαλο, ταπειδουόντας.

Διάβαζε, διάβαζε !

*Ἐβλεπε, ἔβλεπε, ἔβλεπε !

Καὶ ἔτσι ἔκαμε μὰ «Ἀκρόπολις» διδάσκαλο τῆς δημοσιογραφίας ὄλην ἀπὸ τὴν ὁποῖαν καὶ διὰ τῆς ὁποῖας ὑστερα ἐπλοῦτισαν οἱ μαθηταὶ του ὄλοι, διὰ νὰ μείνῃ ὁ διδάσκαλος πνεύστατος... (Ἀκολουθεῖ)

